قارامايلى قالاسىنىڭ ورمانمەن كومكەرىلگۇ مولشەرى 43.43%كە جەتتى

(باسى 1 - بەتتە)

1955 - جىلى 10 - ايدىك 29 - كۇنى قارامايلى 1 - ءنومىرلى قۇدىعنان ونەركاسىپتىك مۇناي اتىلىپ شىعىپ، ەلەمزدەگى تۇڭعىش ۇلكەن مۇناي الابى — قارامايلى مۇناي الابىنىڭ دۇنيەگە كەلگەندىگىن ايگىلەۋشى ءارى قارامايلى سىندى مۇناي ونەركاسىبىن سۇيەنىش ەتە وتىرىپ دامىعان قالانى جەتىلدىردى. 1958 - جىلى 5 - ايدىك 29 - كۇنى ەەملەكەتتىك كەڭەس رەسمي قالا ەتىپ قۇرۇدى بەكىتتى.

جاڭا ومىرگە كەلگەن قارامايلى ۇشى - قيىرسىز جاتقان قۇبا ءتۇز ەدى. جاسىل اۋماقتى كوبەيتۋ ءۇشىن، مۇنايشىلار مۇناي اشا ءجۇرىپ، اعاش ەكتى، ەككەن اعاشى قاتارعا قوسىلماسا، قايتا ەكتى، مۇنى 40 جىل تابانداپ لىقپەن جالعاستىرىپ، ءومىر سۇرۇگە بولاتىن تىرشىلىك ورتاسىن العاشقى قادامدا جاراقتا شارالاردى. 1979 - جىلى قارامايلى قالاسىنىڭ ورمانمەن كومكەرىلگۇ مولشەرى نەبارى 1% بولسا، 1999 - جىلى 21.6%كە جەتتى.

2000 - جىلى قارامايلى وزەنى جاسالىپ بولىپ سۋ سالىندى. بىلە - شالا قارامايلى قالاسى "جاڭىپاي جاسىلداندىرۋ ينجەنەرياسى"، "شولەيتتەنۇدى تىزگىندەۋ" سياقتى ەكولوگيالىق نىساندارىدى باستادى، قالا رايونىنىڭ ءشى - سىرتىندا جاسىلداندىرۋ سالىستىرماسى جىلىنا 1 — 2 پايىزدىق جىلدامدىقپەن ارتىپ، ءتۇرلى جاسىلداندىرۋ كورسەتكىشتەرى بۇكىل شينجياڭدا الدىڭعى ورىنعا شىقتى. قالا زىرگە دەيىن قارامايلى قالاسىندا "ءبىر وزەن، ءبىر سازدىق، ءتورت ورمان اۋماعى، التى كول" ەكولوگيالىق جۇيەسى نەگىزىنەن قالىپتاسىپ بولدى. 2018 - جىلى قارامايلى قالاسىندا تۇتاس جىلدىق قورشاعان ورتانىڭ اۋا ساپاسىنىڭ تاڭداۋلى بولۋ سالىستىرماسى 92.4%كە جەتىپ، شينجياڭ بويىنشا 3 - ورىندى يەلەدى.

"قارامايلىلىقتار ەجەلدەن جاسىل داڭۇسىمەن بەلسەندى تۇردە امالياتتا ايگىلەپ، كوركەم مۇناي قالاسىن قۇرۇعا تالماي قۇلشىنىپ كەلەدى"، - دەدى قارامايلى قالالىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، قالانىڭ ۇنەمىلىك دەستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار باستىعى چيان جيفۇ.

ەكولوگيالىق ورتانىڭ جاقسارۋى سايات كاسىبىنىڭ داڭۇنا دەم بەرىپ قانا قويماي، ەكونوميكالىق داڭۇدىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشى دە قالاتىنى. 2018 - جىلى بۇكىل قالا بويىنشا 7 ميلليون 432 مىڭ 800 سايات-شى (رەت) قابىلداپ، سايات كەرىسى 6 ميلليارد 341 ميللىيون يۇانعا جەتتى. 2014 - جىلداعىمەن سالىستىرعاندا، سايات-تاشىلار سانى مەن سايات كەرىسى ورتا ەسەپپەن 2 ەسەنىڭ ۇستىندە ارتتى.

سوڭعى جىلدارى قارامايلى قالاسى كىلەڭ تاماشا ەكولوگيالىق كاسىپ سالالانۇنا قارايدام تاستاپ، فينانس، ينفورماتسيا، ماديەنى جاسامپازدىق سياقتى جاڭا گۇلدەنگەن جاسىل كاسىپتەردى دامىتىپ، ەلەمدەگى جاسىل فينانس رەفورماسىندا جاڭالىق اشۋ سىناق رايونى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتىپ، ءداستۇرلى ونەركاسىپتىك جاسىلدانىپ جاڭارۋىنا، جاڭا گۇلدەنگەن جاسىل ەكونوميكانى جەتىلدىرۋگە كوپ نەگىزدى قارجى توپتاۋ ارقىلى قولداۋ كورسەتتى جانە كاسىپ سالاسى ارقىلى قىزمەت وتەدى.

چيان جيفۇ مىنانى ءبىلدىردى: كەلەسى قادامدا جاڭا گۇلدەنگەن جاسىل كاسىپتەردىڭ داڭۇنا كۇش سالىپ، جاڭا ەكونوميكالىق ارتۇ ءتۇيىننىن قاراستىرىپ، قارامايلىلىق ەرەكشەلىكە يە وسى زامانعى كاسىپ جۇيەسىن قۇرىپ، بايلىق تيىندەگى قالانىڭ ەلمي بۇرىلىس جاساۋىن، بايانداي داڭۇن جەبەيمىز.

سمايىل مامەت: وتاندى قورعاۋ جولىندا اقتىق دەمىنە دەيىن كۇرەستى

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 8 - ايدىك 2 - كۇنى ۇرىمجىدەن بەرگەن حابارى (ءتىلشى لیۋ بيك). شينجياڭنىڭ قاشقار ايماعى قاعىلىق اۋدانىندا قوسىننان قايتقان ساقا جاۋىنگەر ءامار ەيىت پەن ۇلى ءانۋار ەكى ۇرپاقتىڭ قۇربانداردىڭ قابىرستاندىعىن قورعاۋ ماسەلەسى تۋرالى ءوتىنىش جازىپ، ەلىمىزدىڭ ءتيىستى ورىندارىنا ءوتىنىش ءبىلدىرىپ كەلگەن.

سمايىل مامەتتىڭ سۋرەتى (ماتەريال سۋرەتى). □ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

سمايىل مامەت 1940 - جىلى 10 - ايدىك 29 - كۇنى ۇيعۇر، جىلى 7 - ايدا قوسىنعا قاتىناسقان، كوزى تىرىسىنده شينجياڭ اسكەري رايونى ءتىتى اسكەرلەر 3 - توپىنىڭ پولكىنە بانجاڭى بولعان، 1962 - جىلى 10 - ايدىك 27 - كۇنى جۇڭگو - ءۇندىستان شەكارا سىزىعىنىڭ باتىس بولىگىندەگى ءوزىن قورعاپ قايتارما سوققى بەرۋ سوعىسىندا وتان ءۇشىن قۇربان بولعان. سوعىستان كەيىن جوعارى دارەجەلى پارتكوم ونى جۇڭگو كومەۋنيستىك پارتياسىنىڭ رەسمي مۇشەسى دەپ تانىپ، وعان 1 - دارەجەلى ەڭبەك جازادى. 1963 - جىلى 4 - ايدا جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسى ەلەمدەگى قورعانىس مينيسترلىگى سمايىل مامەتكە "سوعىس قارمانى" داڭقتى اتاعىن بەرەدى.

1962 - جىلى 10 - ايدا سمايىل مامەت ءوزى تۇرعان قوسىنعا دەلەگە جۇگو - ءۇندىستان شەكارا سىزىعىنىڭ باتىس بولىگىندەگى ءوزىن قورعاپ قايتارما سوققى بەرۋ سوعىسىنىڭ شايقاسىنا قاتىناسادى. 1962 - جىلى 10 - ايدىك 27 - كۇنى سمايىل مامەت پەن جاۋىنگەر سەرىكتەرى ورىنباسار لىانجاڭ ءوپۇر مۇسا ۇيعۇر ءتىلى ماماندارىنان تۇراتىن ءۇش ادامدىق توپ ۇشاققا ءمىنىپ، ءۇندىستان اسكەرلەرىنىڭ ۇيىمشىل وتىنىشىمەن ۇشاقتىڭ ۇشۋ باعىتىن وزگەرتىپ، ءۇندىستان اسكەرلەرىنىڭ قولىنا ءتۇسىپ قالادى. توتەنشە قاتەرلى جاعدايدا، سمايىل مامەت ونە بويىنداعى ۇيعۇر جاراقاتتى ەلەمەي، توزىمدىلىك كورسەتىپ، بار قايراتىن بويىنا جيناپ ورنىنان تۇرىپ، اۋتوماتتى ملتىقتى قولىنا الادى دا ءۇندىستان اسكەرلەرىنە وق اتادى. ءۇندىستان اسكەرلەرى ساسقالاقتاپ، وعان تاعى دا وق كۇشىن شوعىرلاندىرىپ جالما - جان وق جاۋدىرادى، ونىڭ وڭ جاق قابىرعاسىنا تاعى دا 3 - وق تيەدى. وسى كەزدە جاۋىنگەر سەرىكتەرى قوندىرىلىپ بولعان ۇيعۇر تيپتى پۇلەمەتىنىڭ ءۇندىستان اسكەرلەرىنە كەزەيدى دە وق كۇشىمەن ءۇندىستان اسكەرلەرىنىڭ باسىن كوتەرتپەيدى، باندەگى بارلىق جاۋىنگەرلەر جانە ءدال ۋاقتىندا كەلىپ جەتكەن كومەكشى جاۋىنگەرلەرمەن بىرگە وسى ءبىر توپ ءۇندىستان اسكەرلەرىن تەپ - تەپىل جويادى.

سمايىل مامەت قانىن كۇنلۇن تاۋىنا توگىپ، ەرلىكپەن قۇربان بولدى، وتان ءۇشىن قىمباتتى ءومىرىن ارناپ، توڭكەرىستىك قۇربانداردىڭ ايسىندى توڭكەرىستىك قارمانداندىق جەڭىس جىرىن جازدى. 1962 - جىلى 10 - ايدا جۇڭگو - ءۇندىستان شەكارا سىزىعىنىڭ باتىس بولىگىندەگى ءوزىن قورعاپ قايتارما سوققى بەرۋ سوعىسىندا داڭقپەن قۇربان بولعان توڭكەرىستىك قۇربانداردى ماڭگى ەسته ساقتاۋ ءۇشىن، شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم جانە شينجياڭ اسكەري رايونى قاعىلىق قۇربانداردى قابىرستاندىرعان سالۋدى ماقۇلدايدى، 2009 - جىلى 3 - ايدا ەەملەكەتتىك كەڭەس جاعىنان ەەملەكەت دارەجەلى قۇربانداردى قابىرستاندىرعى بولىپ بەكىتىلەدى.

1970 - جىلى قاعىلىق قۇربانداردى قابىرستاندىرعى سالىنىپ بولعان سوڭ قوعامنان باسقارۋشى قابىلدايدى، ءامار ەيىت ءارى - ءساري بولماستان قىزمەتتەن شەگىنەدى دە ايەلى مەن جاس بالاسى ءانۋاردى الىپ قابىرستاندىققا كەلەدى، ول قۇربانداردى دەگەن قۇرمەت سۇيىسپەنشىلىگىن سەنىم دەپ ءبىلىپ، ماڭگىلىك ەسكەرتكىشتى ءومىر بويى قورعايدى. 2017 - جىلى 8 - ايدىك 16 - كۇنى 73 جاستاعى ءامار ەيىت جۇرەك ناۋقاسىنان قايتىس بولادى، ءانۋار اكەسىنىڭ "ۇتىلامالى تاياق-شاسىن" الىپ، قاعىلىق قۇربانداردىڭ قابىرستاندىعىنا كەلىپ، ەلىمىزدىڭ ءتيىستى ورىندارىنا ءوتىنىش جەبەيمىز.

وسمان اسەننىڭ ۇمتىلعىسى تولى تاۋىق فەرماسى

(باسى 1 - بەتتە)

قارا تۇنەك قاپتاعان سول كۇندەر

"ءدىني ۇشقارى يدەيا قارا تۇنەك سياقتى، ەڭسەمدى باسىپ، تۇنشقتىرىپ جىبەردى"، - دەدى وتكەن كۇندەردىن تىلگە العان اينيسا ەرنىكسىزدەن قاباعىن شىتىپ.

وسمان ءدىني ۇتۇسى قويۋ ۇتۇ-باسىندا ومىرگە كەلدى، بالا كەزىنەن اكەسىنە، اعاسىنا ەلەسىپ زاڭسىز "تاريخ" كە قاتىناسىپ، ءدىني ۇشقارى يدەيانى جۇقتىرىپ الدى. ۇيلەنگەننەن كەيىن، وسمان ايتىلمىش "ءدىني جوسىن" ارقىلى اينيسانى شەكتەپ، وعان: "ايەلدەردىڭ سىرتقا جالعىز شىعۋىنا بولمايدى، قىزمەت ستەپ اقشا تابۋىنا ءتپتى دە بولمايدى، ايەلدىڭ تابقان اقشاسى مۇسلمانشا ەمەس" دەيدى.

وسمان وتباسىندا 25 مۇ جەر بار، ايتسە دە، ءبىراز جىلدىڭ الدىندا، ونىڭ بار ويلايتىنى ءدىني ۇشقارى يدەيا جاعىنداعى نارسەلەر بولدى دا، اتىزعا قارايتىنداي كۇيى بولمادى، ءبىر ءۇيلى جانىنىڭ كۇن كورىسى ناشارلاۋ ەدى. ەكونوميكالىق جاقتان قينالعان كەزدە، اينيسا جۇمىس ستەپ اقشا تاۋىپ، ءۇي شىعىنىنا جۇماماقشى بولعاندا، وسمانىڭ ءۇزىلدى - كەسىلدى قارسىلىعىنا ۇشىرادى.

اينيسانىڭ ەڭ توزە الماعانى، وسمان قىز بالانىڭ وقۋ وقۇنىڭ ەش پايداسى جوق، ونىڭ ورنىنا ناماز وقۇدى ۇيرەنىپ، ەرتەرەڭ ۇزاتىلعانى جاقسى دەپ قاراپ، ورتا ەكتەپتە وقىپ جاتقان قىزدىڭ وقۇدان شىعارىپ ۇيىنە اكەلىپ الماقشى بولعانى دەدى. "وسى ستەر ءۇشىن، ەكەۋمىز از ۇرىسپادىق. وسمانىنىڭ ايتىلمىش 'ءدىني جوسىندارى' قۇددى كوزگە كورىنبەيتىن، قولعا ۇستالمايتىن ارقان سياقتى ءبىزدى بايلاپ - ماتاپ العانداي، ءبىزدىڭ جاقسى كۇن كەشىرۇىمىزگە جول قويمادى"، - دەدى اينيسا.

سوڭعى جىلدارى ۇنەمى ۇرىس - كەرىسپەن بولعان سوڭ، وسمان دا ۇزىنىڭ ارەكەتتەرىن وي ەلەگىنەن وتكىزىپ كەلدى، ءبىراق ۇزاق جىل ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۇىنا ۇشىراعان ول، باستان - اياق قانداي قاتەلىك وتكىزگەنىنە ءجىپ تاعا المادى. اقىرى اينيسانىڭ قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنە اپارۋىمەن، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ۇگىت - لەكسياسىن بىرنەشە رەت تىڭداعانىنان كەيىن عانا، وسمان ۇزىنىڭ كوپتەگەن تاۋىقدارىنىڭ توگەلدەي قاتە ەكەندىگىن بايقادى.

2017 - جىلى اينيسانىڭ ناسيحاتىمەن، وسمان مارالباسى اۋداندىق كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ، باۋلۇ ورتالعىنا بارىپ ۇيرەندى. "پۇتۇڭحۋانى سويلەي الاتىن بولدىم، ەڭ ماڭىزدىسى، زاڭ ۇيرەنۋ ارقىلى دۇرىس پەن بۇرىستى پارىقتاۋ قابىلەتىنە يە بولدىم، بۇدان كەيىن ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۇىنا تۇسپەيمىن. جاقسىلاپ شەبەرلىك ۇيرەنەمىن، ءبىز بۇدان بىلاي جاقسى تۇرمىس كەشىرەمىز"، - دەدى ءبىر مەزگىل ۇيرەنگەننەن كەيىن وسمان اينيساعا.

وسمانىنىڭ ءسوزى جەلدەي ەسىپ، اينيسانىڭ جۇرەگىنە شوككەن قارا بۇلتتى سەيلتكەندەي بولىپ، ونى قاتتى قۇانتتى.

"ول كىسىمەن سەلبەسىپ، ادامدى بىلگەندەي دۇرىس تاۋىپپىن"

باۋلۇ ورتالعىندا وسمان يدەيا-داعى داعدارۋدان ارىلۇىمەن بىرگە، تاۋىق باعۋ تەحنيكاسىن دا دەن قويا ۇيرەندى. بيىل 3 - ايدا وسمان مەن نەمەرە ۇلى نۇراحمەت نۇرمامەت قىستاقتا تاۋىق فەرماسىن قۇردى. وسمان باعۋ - باسقارۋعا، نۇراحمەت بازارعا شاپقىلاۋعا جاۋاپتى بولادى. قاربالاس كەزدەرى ولار تاعى بىرنەشە قىستاق تۇرعىنىن جۇمسقا كومەكتەسۋگە جالدايدى.

7 - ايدىك باسىندا تاۋىق فەرماسىنداعى تاۋىقتاردىڭ الدى بازارعا شىعارىلىپ، 1700 تاۋىق بىرنەشە كۇننىڭ ىشىندە تۇگەلدەي ساتىلىپ بولدى. ءاربىر تاۋىق ەسەپپەن 39 يۋانعا ساتىلىپ، تاۋىق فەرماسىن قۇرعان كەزدە قوسىلعان ۇسىنىلىمنىڭ وزىندىك قۇنىن شعارىپ تاستاعانىن كەيىن، وسمان مەن نۇراحمەت 10 نەشە مىڭ يۋان تاپتى. "كىشى اكەم بۇرىنعا ۇقساماي-دى، قازىر ول شوگەل، تەحنيكادان حابارى ءبار، بار پەيىلمەن جاقسى تۇرمىس كەشىرۇدى ويلايدى، ول كسىمەن سەلبەسىپ، تاۋىق فەرماسىن قۇردى، ادامدى بىلگەندەي دۇرىس تاۋىپپىن"، - دەيدى نۇراحمەت.

سوڭعى بىرنەشە كۇندە وسمان تاۋىق قورانى دەزىنفەكسيالاۋ، تاۋىق فەرماسىن تازالاۋ جۇمىستارىمەن قارىلاستىققا ءتۇستى، ولار ساتىپ العان 3000 شوجە كوپ وتپەي جەتكىزىلەدى. "الدا تاۋىق فەرماسىنىڭ جۇمىستارى بارعان سايىن قاربالاس بولادى، ادام جالداپ دەتەتۇگە دە تۇرا كەلەدى، سەن دە تاۋىق فەرماسىنا كەلىپ جۇمىس ستە، ەڭبەكاقىڭدى بەرەمىن. بۇرىن قاتە ستەپپىن، سەنىڭ سىرتقا شىعىپ جۇمىس ستەۋىڭە قارسى تۇرماۋىم كەرەك ەدى"، - دەدى وسمان اينيسا-عا بار پەيىلمەن.

تاۋىق باعىپ اقشا تابۋدان سىرت، تاعى ءبىر ءىس وسماندى قۇانتتى. جاقسىدا عانا جوعارى ەكتەپ ەمتيحانىنا قاتىناسقان قىزى ءاسيا وسمانىنىڭ ەمتيحان ناتيجەسى دە جامان ەمەس بولدى. "قىزىم العاباسۋدا، ەمىنىڭ دە كەنجە قالۋىما بولمايدى عوي". وسى مەزگىلدەردە وسمانىنىڭ بوس ۋاقتى بولا قالسا بولعانى اينيسانى ەرتىپ، ەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى ۇيرەندى.

تاۋوستەڭ قىستاعى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۇشىسى تۇرعۇن اسەن بالا كەزىنەن باستاپ وسمانمەن بىرگە ەرجەتكەن، كونە دوستىعى وزگەرىستەردى كورىپ، ول تۇتەنشە قۇاندى. "بۇرىن وسمان باسقالارمەن بارىس - كەلىس جاساۋدى قالاماي-تىن، توپتىق قيمىلدارعا دا دەرلىكتەي قاتىناسپايتىن. قازىر وزگەرىپتى، قانداي ويى بولسا دا كوپشىلىكپەن ورتاقتاسقىسى كەلەدى. ءبىزدىڭ قىستاقتى بىلاي قويعاندا، بۇرىن اۋىلدا دا كوللەمدى تاۋىق باعاتىندار جوق بولاتىن. وسمان مۇنى ورىندادى، ءتىپتى، جاقسى ورىندادى. ونىڭ تەحنيكادان حابارى بار، سناپ كورۇگە دە باتىل، قازىر قىستاعىمىزدىڭ ەڭ ءبىرىنشى "ءبىر ادامنىڭ بايۇيا بايعاندىق ەمەس، كوپشىلىك بايعاندا عانا بايعاندىق سانالادى. پارتيا مەن ۇكىمەت مەنى قاتە جولدان قايتارىپ اكەلدى، تاعى شارۇاشىلىق قۇرۇما قولداۋ كورسەتتى. مەنىڭ ارمانىم — تاۋىق فەرماسى تيجاراتىن ويداعىداي جۇرگىزىپ، قىستاقتاعى كەدەي وتباسىلارىن بىرگە كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايۇعا باستاۋ"، - دەيدى وسمان.